

Eucharistie je svátostí, kterou ve svém životě slavíme nejčastěji. Je jednou ze tří iniciačních svátostí, čili jednou ze tří svátostí, které uvádějí do plnosti života v církvi. Ježíš se často setkával s lidmi u jídla. Jídával se spravedlivými i s hříšníky a při těchto hostinách jim dával zakusit Boží dobrotu a milosrdenství, odpouštěl jim hříchy a uzdravoval je z nemocí, učil je, hlásal jim Boží slovo. A při každé mši sv. se děje to, co tenkrát konal Ježíš - je mezi námi i dnes, hlásá nám své slovo, odpouští hříchy a dává nám posilu do našeho života. Je dobré se zamyslet nad jednotlivými názvy eucharistie, které ukazují nesmírné bohatství z různých stran a pohledů.

Eucharistie - výrazy „eucharistein“ a „eulogein“ připomínají židovská požehnání, která – především během jídla – velebí Boží díla: stvoření, vykoupení a posvěcení - proto je díkůvzdáním Bohu.

Večeře Páně - protože jde o večeři, kterou měl Ježíš se svými učedníky v předvečer svého utrpení.

Lámání chleba, protože tento typický obřad židovské večeře použil Ježíš, když požehnal a rozděloval chléb během Poslední večeře. Podle tohoto gesta ho učedníci poznali po jeho zmrtvýchvstání; tímto výrazem také první křesťané označovali svá eucharistická shromáždění. Tím vyjádřili, že všichni, kteří přijímají jediný rozlámaný chléb, Krista, vstupují

do společenství s ním a vytvářejí s ním jedno tělo. **Nejsvětější oběť**, protože zpřítomňuje jedinou oběť Krista Spasitele a zahrnuje také oběť církve; nebo také oběť mše svaté, „oběť chvály“ , duchovní oběť, protože je naplněním všech obětí Starého zákona a jejich překonáním.

Nejsvětější svátosti, poněvadž je to svátost svátostí. Tímto výrazem se označují eucharistické způsoby uchovávané ve svatostánku.

Každý rok si to připomínáme při večerní mši na Zelený čtvrtek. Katechismus říká: *„Aby jim zanechal záruku této lásky, aby se nikdy nevzdálil od svých a aby je učinil účastnými své velikonoční oběti, ustanovil eucharistii jako připomínku své smrti a svého zmrtvýchvstání a přikázal svým apoštolům, aby ji slavili až do jeho návratu. V té chvíli je ustanovil „kněžími Nové smlouvy.“* Tuto Poslední večeři přijala církve od počátku za vlastní a podle pokynu Páně v ní pokračovala a pokračuje a věrně plní Ježíšův příkaz. Ve Sk je řečeno: *„Setrvali v apoštolském učení, v bratrském společenství, v lámání chleba a v modlitbách... Každý den zůstávali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a jedli pokrm v radosti a s upřímností srdce“*. Shromažďovali se *„k lámání*

*chleba“ především „první den v týdnu“, totiž v neděli, v den Ježíšova zmrtychvstání. Eucharistie zůstává středem života církve. Jak je tedy Kristus ve mši přítomný? Je vícerým způsobem: ve společenství, ve slově, v osobě kněze a pak tedy vrcholně pod způsoby chleba a vína. Jakmile kněz nad chlebem a vínem pronese konsekrační slova tak Ježíš Kristus je mocí těchto slov **opravdově, skutečně a podstatně přítomen** těchto způsobů. Není to magie, ale uskutečňuje se modlitbou k Duchu svatému (epikleze). Víra v přepodstatnění je tu od počátku církve. Vznikali různé pochybnosti zda je v tom kousku chleba opravdu přítomen Kristus (eucharistické zázraky, Boží tělo). Tridenstký koncil prohlašuje: *Že proměňováním chleba a vína nastává změna celé podstaty chleba v podstatu těla Kristova a celé podstaty vína v podstatu jeho krve.* A tuto změnu církev nazývá přepodstatnění /transubstanciací/. Církevní společenství /protestanté/ vzniklá z reformace neuchovala původní a úplnou podstatu eucharistického tajemství, protože jim chybí svátost kněžství. A z tohoto důvodu není pro katolickou církev možné vzájemné eucharistické přijímání s těmito společenstvími. Přijímat můžeme u řeckokatolíků a oni u nás. Pokud jde např. o*

pravoslavné, můžeme u nich přistoupit ke svátostem, nemáme-li jinou možnost a pokud to oni dovolí.

Přistoupit k eucharistii může ten kdo není v těžkém hříchu, není stížen žádným z církevních trestů (exkomunikace, interdikt). Ti kdo žijí v manželství mají je uzavřené před církví. Civilní manželství je pro pokřtěného neplatné. Pokud jsou po rozvodu a žijí sami mohou přistupovat. Pokud druhý sňatek je civilní, nemohou. Nemohou i ti kteří žijí jen tak, bez sňatku. Aby se člověk vhodně připravil zachovává tzv. eucharistické půst. Tedy hodinu před přijímáním nejím a nepiji – výjimka jsou léky a voda. Jak často přijímat? Ve středověku došlo k poklesu. Až 4. lateránský koncil (1215) řekl, že přijímat minimálně jednou za rok a Tridentská koncil si přeje, aby věřící pokud jsou přítomni na mši, aby také svátostně přijímali. Mohu přijmout jen dvakrát za den. Pokud přijímám podruhé, musím být na celé mši sv. od kříže do kříže. Pokud nemůžeme tak přijímáme duchovně.

V římskokatolické církvi existuje řada způsobů přijímání eucharistie:
přijímání jen těla Páně, a to do úst a nebo na ruku;
přijímání jen krve Páně – napitím, nebo u nemocného, pokud nemůže polknout částičku hostie (zde se podá lžičkou, trubičkou);

přijímání těla a krve Páně, čili přijímání pod obojí způsobou namáčením.

Tzv. liturgické hnutí v 19. stol. obnovilo zájem o liturgii. Základy reformy provedené koncilem začínají dávno před ním. Svatý Pius X. obnovil starokřesťanský zvyk přijímat eucharistii denně a zahájil i obnovu liturgického zpěvu. Pius XII. svými okružními listy vyjasnil pojem církve, položil základy k liturgické obnově. Tím otevřel cestu k obnově. Moudře však bylo rozhodnuto, že stejně jako nebyl zrušen latinský jazyk při liturgii, tak nebyl zakázán ani starý způsob přijímání věřících, přeje-li si jej někdo osobně zachovat. Mnoho církevních otců a spisovatelů prvních století ovšem o této tradici hovoří. O způsobu, jak měli věřící přijímat tělo Páně, poučuje, jeruzalémský biskup svatý Cyril (4. Stol.): *„Když se tedy přibližuješ, nepřistupuj a nepřijímej s nataženýma rukama ani s roztaženými prsty, nýbrž polož levou ruku nad pravou jako trůn, jako bys přijímal krále, a na sevřenou dlaň přijmi Kristovo tělo a odpověz ‚Amen‘. Když pak posvětiš svůj zrak dotykem s posvátným tělem, přijmi je pozorně, aby ti nic z něho nepřišlo nazmar.* Svatý Cesarius, biskup v Arles, se zmiňuje o tom, jak laici přijímali v jeho městě v 6. stol: *„Všichni muži, kteří si přejí přijímat, si umyjí své ruce a všechny ženy rozestřou čisté roušky, na něž by přijaly tělo Kristovo.“* Jak už citáty napovídají, přijímání na ruku nebylo užíváno jen na křesťanském Východě, ale bylo běžné také na celém

křesťanském Západě i v Africe. Otázce způsobu přijímání laiků nikdy nebyl věnován zvláštní spis, neboť nikdy nezavdal příčinu ke sporům mezi jednotlivými místními církvemi. Už z přelomu 2. a 3. stol. se zachoval řecky psaný nápis biskupa Pectoria, v němž vybízí věřícího, *aby pojedl posvátný pokrm „drže rybu v ruce“*. Ryba byla v křesťanském starověku symbolem Krista, jak o tom svědčí nejen zmínky ve spisech, ale také malby v katakombách a mozaiky v římských domech. Častěji Otcové připomínali, že je třeba přistoupit k přijímání s čistýma rukama, ale vždy zdůrazňovali, že je nutno splnit daleko nutnější podmínku: očistit svou duši od hříchu. Impulsem obnovení staré praxe přijímání na ruku nebyly ani tak důvody praktické, ani hygienické, ani antropologické, ale důvody liturgicko-teologické: liturgická konstituce 2. vatikánského koncilu zdůrazňovala totiž jak termín (poprvé uvedený Piem XII.) *participatio actuosa*, a požadavek pravdivosti znamení. Přijímání na ruku totiž vpojuje přijímajícího plněji do děje posvátné hostiny: kněz ,biskup, jáhen jako řádný rozdělovatel mu eucharistii dává a věřící jako ten, kdo se činně účastní, ji přijímá a vkládá do úst. Tedy: eucharistii si ani sám nebere, ale přijímající se může sám vhodně zapojit do děje sycení Kristových učeďníků. Zkušenosti ze zemí, kde je tento způsob funguje již delší dobu ukazují, že praktické problémy nejsou o nic větší než při přijímání do úst, že možnost zneuctění je stejná jako

při podávání do úst. Někdy bývá tento způsob podávání eucharistie dáván do souvislosti s nápadnými projevy ochablé úcty. Ta je ovšem spíše důsledkem vnitřního postoje. Nezbytným předpokladem ovšem je vědomí živé víry, že se dotýkám „někoho“, a ne „něčeho“.

Podávání na ruku: Věřící předstoupí před kněze tak, že položí dlaně na sebe: pravák pravou dospoda a levou navrch, levák opačně. Ruce drží zhruba ve výši prsou. Kněz pozvedne hostii, řekne „Tělo Kristovo“ a odpovídající odpoví: „Amen“. Poté mu kněz položí hostii na rozestřenou dlaň. Přijímající buď hned na místě uchopí hostii prsty pravé ruky (levák prsty levé ruky) a vloží si ji do úst, nebo podstoupí krok stranou a tam postupuje stejně. S hostií neodchází dál do kostela (jinak ho podávající právem zadrží), nad hostií nekoná žádnou soukromou adoraci, je mu podána v tu chvíli proto, aby ji přijal. Také není možné dávat si hostii z dlaně přímo do úst (jako když dětem nasypeme na dlaň malé bonbóny). Nemá-li přijímající druhou ruku volnou (drží na ní třeba dítě), přijme prostě do úst.

Zamysleme se nad ovocem přijímání, co působí? Přijímáním vzrůstá naše spojení s Kristem. Ježíš totiž řekl: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm“. Co působí hmotný pokrm v našem tělesném životě, to podivuhodným způsobem uskutečňuje přijímání v našem duchovním životě.

Přijímání těla vzkříšeného Krista, uchovává, rozmnožuje a obnovuje milost přijatou při křtu a dává jí růst. Růst křesťanského života vyžaduje, aby byl živen eucharistickým přijímáním. Přijímání nás odděluje od hříchu. Já, který hřeším, musím stále užívat léku. Jako tělesný pokrm slouží k tomu, aby obnovil ztracené síly, tak eucharistie posiluje lásku, která má sklon slábnout; takto oživovaná láska zahlazuje všední hříchy. A protože jsme obdrželi dar lásky, umírejme hříchu a žijme pro Boha.“ Kéž se nám to daří.